

Ефективна методика на обучение по гимнастика в трети клас

Румяна Момчилова, Антоанета Момчилова

An effective methodic for gymnastics education in third class: Educational training on physicist and sport in third grade is realize in three basic directions, /track and field athletics, gymnastics and sport games/ and three complementary directions /swimming, tourism and dancing/. The stakes educational standards on gymnastics are work out on base on requirements for improving physical ability, health – functional elaboration for children's body, motive coordination and so on. The educational purpose is to reach the hall personal formation.

Key words: basic and complementary, directions, gymnastics, swimming, track and field athletic, physical ability

ВЪВЕДЕНИЕ

За провеждане на ефективно обучение по физическо възпитание и спорт, учителят трябва да е наясно с основните **цели на обучението, с основните стандарти**, които трябва да се достигнат и **очакваните резултати** от провеждането на учебния процес, [1,2, 3, 4, 5] .

Образователните стандарти за учебното съдържание за трети клас по гимнастика са два. Те регламентират знанията, уменията, навиците и отношенията, които учениците трябва да притежават в края на обучението, а именно: да познават терминологията на гимнастическите упражнения и да описват комплекси от общоразвиващи упражнения: да знаят критериите, по които се определя качеството на изпълнение на гимнастическите двигателни задачи; да изпълняват самостоятелно и в група строеви и общоразвиващи упражнения; да изпълняват приложните упражнения /лазене, катерене, скачане, провиране, прекатерване и др./, както и игри с определена степен на сложност; да изпълняват основни упражнения от спортната гимнастика на земя, греда, смесена успоредка /висилка/, прескоци.

Очакваните резултати от обучението на ниво учебна програма за двата стандарта са: овладяване на двигателни умения и навици за изпълнение на упражнения на земя /задно кълбо и тилна опора/; едноколенен и склопен вис;опори на уреди; катерене по въже /върлина, гимнастическа стена / и други.

Важно е началният педагог непрекъснато да усъвършенства професионалната си култура, да прилага рационални средства и методи на обучение и организация на двигателната дейност в основната форма на работа – урока по гимнастика.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Независимо, че гимнастическите упражнения са изкуствено създадени форми на движения, те са най-доброто средство за усъвършенстването на моториката на учениците на възраст 9 години и двигателната им координация. Тяхната последователност подпомага за отдиференциране на пространствените, времевите и силовите параметри от кинематичната и динамичната структура на движенията. Освен обогатяване на моториката, специфичните за гимнастиката упражнения осигуряват възможност за подбор за всички мускулни групи на тялото, за разнообразни изходни положения, строявания и престроявания, маршировки, махове, висове, катерене и други. Те осигуряват и широка вариативност на двигателния материал. Всичко това води до приучване на малките ученици на ред, дисциплина, организираност и самостоятелност, до комплексно развиване на двигателните им способности.

Целта на настоящото изследване е да се установи ефективността на приложената от нас методика на обучение в урока по гимнастика в трети клас. За реализирането ѝ определихме следните **задачи**:

1. Проучване на специализирана литература по проблема;
2. Апробиране на разработена от нас методика на обучение за основно ядро гимнастика и установяване на влиянието и върху основните двигателни качества на обучаваните.

Организация и методика

Експерименталната работа се проведе през учебната 2007/2008 г., с ученици от трети клас от СОУ „Братя Миладинови“, гр. Русе, общо 50 момчета и момичета, разпределени в експериментална (Е гр.) и контролна (К гр.) групи. Промени в програмата по физическо възпитание и спорт за трети клас не са правени. Използвахме следните методи: педагогическо наблюдение, диагностичен експеримент, математическо- статистически методи.

Тук е мястото да споменем, че поради по-сложния характер на гимнастическите упражнения, еднообразното им повторение и понякога по-завишените изисквания в процеса на усвояването им, често се предизвиква нарушение на вниманието, дисциплината, разсеяност и отегчаване на децата и други. Възникват въпросите:

1. Как един добър педагог може да се пребори с тях и да моделира урока си, така че да се повиши неговата ефективност?
2. Винаги ли се постига желаният ефект?
3. Необходима ли е безотказна взискателност и строгост на учителя към учениците за обтегнати крака и ръце, за пълна амплитуда на движенията, за повдигане на пръсти, за правилно положение на главата и т.н. при изпълнение на упражненията от ядро гимнастика?

Често дори старанието на даден ученик да е явно, се наблюдават неточности в изпълнението по отношение на отделните параметри на движенията (посока на движение, положение на тялото, темп, ритъм и т.н.). За да се отговори на поставените въпроси е необходимо да се търсят пътища и да се разработват ефективни методики за пълноценно усвояване на гимнастическия материал от девет годишните ученици и при това при повишен интерес и мотивация за активно включване.

В Е гр. Приложихме разработената от нас **методика на обучение, която включва:**

➤ **Правилно планиране** на програмния материал за изучаване в трети клас – разработване на годишно тематично, поурочно разпределение по гимнастика в съответствие с възрастовите и индивидуалните възможности на учениците, етапите на обучение и материалната база;

➤ Приоритетно използване на **игровия метод** с целенасочено вграждане на съревнователни елементи и музиката в процеса на двигателното упражняване;

➤ **Фронтална организация**, на учениците, като учителят преценява къде да застане, за да осигури видимост от всички, как трябва да покаже упражнението (анфас, профил или междинно положение);

➤ Поради специфичната структура на гимнастическите упражнения с предпочитание се прилага **цялостния метод** на обучение. При изграждане на точна двигателна представа учителят си служи с такива похвати като: **забавено показване, задържане на определен момент, няколкократно демонстрация** на сложно гимнастическо упражнение и други;

➤ **Емоционално - изразителен, точен, технически правилен показ на упражненията.** Налага се поради добрата зрителна възприемчивост и склонността на учениците да подражават;

➤ **Приложение на словесните методи** (описание, обяснение, беседа) и **стимулираща оценка** (обща, индивидуална, групова), за качествена работа;

➤ Даване на **знания** за терминологията, същността на двигателната дейност и влиянието и върху опорно – двигателния апарат и функциите на човешкия

организъм. С това се допринася за осмислянето на различните упражнения за подготовка на основата за бъдеща самостоятелна спортна дейност;

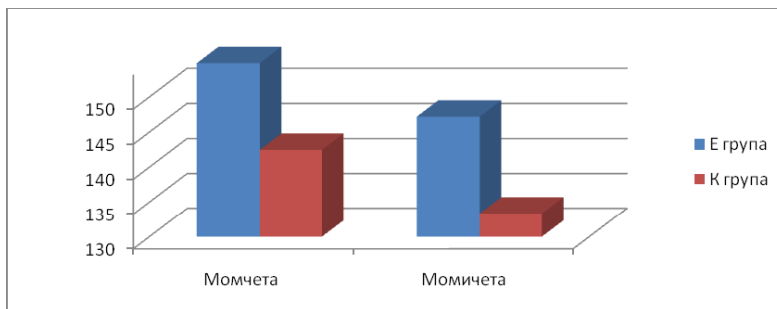
➤ **Осигуряване възможност за изборност** в многообразието от специфични упражнения, с оглед придобития двигателен опит и знания;

➤ **Приложение на подходите:** междупредметни връзки, самостоятелна работа, алгоритмични предписания, индивидуализация и диференция в обучението, проблемност и други.

Анализ на резултатите

Информация за ефективността на приложената методика на обучение в урока по гимнастика в трети клас, бе получена посредством изменението в стойностите на основните двигателни качества.

1. По данни от скока на дължина от място с два крака, взривната сила на долните крайници по – чувствително се подобрява в „Е” гр., където е приложена разработената от нас методика. При момчетата абсолютният прираст възлиза на 16,23 см., (11,71 %), $P_t = 0,99$. В „К” група той е 9,28 см., (6,72%), $P_t = 0,99$. Подобри са резултатите и при девет годишните момичета. В „Е” група установеният прираст е 10,51 см. (7,96%), $P_t = 0,95$, докато в „К” група той е едва 2,12 см, (5,07%), $P_t = 0,95$.

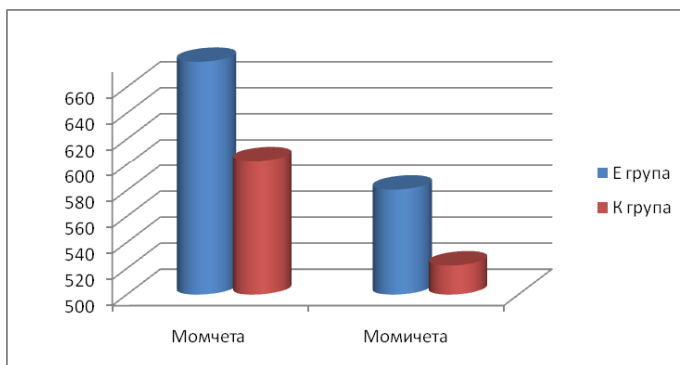

Фиг.1. Сравнителни крайни данни от изследването на взривната сила на мускулите на долните крайници на девет годишните ученици „ Скок дължина от място с два крака ”, (см)

Както се вижда от Фиг.1 приложената методика в Е група има определен формиращ ефект върху проявата на взривната сила като функцията на опорно двигателния апарат.

2. Изследванията в края на експеримента показват, че настъпилите промени в развитието на мускулната сила на раменния пояс и горните крайници, обективизирана чрез теста „Хвърляне плътна топка 1кг. с две ръце над глава”, (см), са с обща тенденция към подобряване на резултатите в двете групи. Същевременно обаче данните сочат, че положителните промени не са равностойни. Момчетата от Е група са подобрили резултатите си с 187,79 см (38,19%), $P_t = 0,99$., а тези от К група са 111,75 см, (22,74%), $P_t = 0,95$.

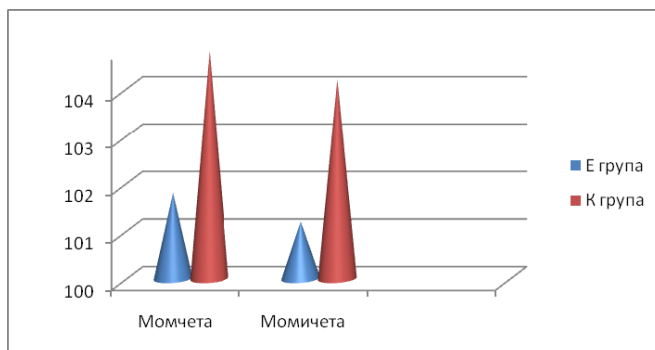
Момчетата от Е група за същия период хвърлят топката в края на учебната година със 140,17 см повече в сравнение с началното си постижение. Подобриенето е с 31,82%. Връстничките им от контролната група имат прираст 18,21%. Данните са статистически достоверни, фиг. 2

Фиг. 2. Сравнителни крайни данни от изследването на мускулната сила на раменния пояс и горните крайници на девет годишни ученици, „Хвърляне плътна топка 1кг с две ръце над глава”, (см).

Обобщените данни доказват положителния ефект на експерименталната методика приложена в изследваната група.

3. При съпоставяне на средноаритметичните величини между изследваните групи при девет годишните момчета и момичета се установява съществена разлика в полза на Е група, фиг.3

Фиг.3. Сравнителни крайни данни от изследването на гъвкавостта на ученици от трети клас, „Дълбочина на наклона”, (см).

Констатираните факти доказват необходимостта от преоценка на практиката за провеждане на урока по гимнастика в трети клас, от приложението на ефективна методика на работата, която повишава интереса и желанието на обучаваните за активно включване в дейността.

4. Цифровите данни получени в края на периода показват настъпилите изменения на способността за равновесие, оценена с теста „Балансиране на гимнастическа топка”, (сек.)

Учениците от Е група са с абсолютен прираст 3,01 сек., (29,62%), а тези от К група едва с 9,85%. Ученичките имат аналогични постижения. Явно методиката на работа в Е група подобрява мускулно-двигателните усещания и функционалната дейност на вестибуларния анализатор, вследствие на което се повишава и

контрола над вертикалното положение на собственото тяло, нараства способността за равновесие.

ИЗВОДИ

1. Реализираният експеримент при естествени условия доказва ефективността на въздействие на приложената методика върху основни двигателни качества.

Очертава се необходимостта от диференциран и индивидуален подход, широко приложение на междупредметните връзки в обучението по гимнастика.

2. Наложителна е научна обосновка на подбора на средствата и методите, прецизно разработване на тематичното поурочно разпределение на учебното съдържание, определяне на обема на натоварването в съответствие с индивидуалните особености на учениците.

3. От съществено значение е ролята на психолого-педагогическата постановка на обучението и съответната рационална организация и управление на учебния процес.

В педагогически план това означава да се прилагат с приоритет разнообразни упражнения за координация, подредени в система и много подвижни игри. Те са предпоставка за активно участие в урока и добра физическа подготовка.

ЛИТЕРАТУРА:

[1]. Димитрова Св. Психолого-педагогически подходи при възрастовото развитие на подрастващите, изд. ПБ, НСА, София, 1994.

[2]. Йорданов Д и Кол. Гимнастическа терминология, София, МФ. 1987.

[3]. Момчилова А. Теория и методика на физическото възпитание, ПБ, РУ, 1999.

[4]. Момчилова А.; Св. Билчев Комплексно – интегралния подход в обучението по физическо възпитание и спорт за активна мисловна дейност, сп. Начално образование, бр. 3, С. 2003.

[5]. Момчилова А. Сборник от игри за началния курс, ПБ, РУ, 2004.

За контакти:

Проф. Антоанета Момчилова, РУ „Ангел Кънчев”, е-mail: amom@abv.bg
Румяна Момчилова, начален учител, ОУ „Братя Миладинови”, град Русе.

Докладът е рецензиран.